

Monumentnummer*: 523969

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 15 april 2002
Kadaster deel/nr 82889/139

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Vierhouten Nunspeet Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Vierhouten

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Nunspeet E 2327

Omschrijving**

Omschrijving

LANDHUIS (1) naar ontwerp van ir. F.A. Eschauzier, gelegen aan de zuidzijde van de oprijlaan. Op verzoek van de opdrachtgever zijn overwegend materialen toegepast die weinig of geen onderhoud vergen. Het landhuis is gebouwd op een nagenoeg P-vormige plattegrond, afgeleid van het uit Engeland afkomstige zogenaamde 'north-corridorplan'. Het landhuis heeft één bouwlaag en is samengesteld uit twee parallel geplaatste vleugels aan weerszijden van een open binnenhof, met op het noorden de keuken en de dienstbodekamers en op het zuiden, in het verlengde van elkaar de woon-, werk- en eetkamer. De hal verbindt beide aan de westzijde, de pantry aan de oostzijde. De eerste verdieping volgt de indeling beneden: de slaapkamers voor ouders, kinderen en loges op het zuiden, die voor de dienstbodes daar tegenover. De aan de westzijde haaks hierop gelegen lagere vleugel bevinden zich een jachtkamer, werkplaats, garage en wasplaats. De vier rond de binnenplaats gelegen vleugels van het hoofdgebouw zijn voorzien van zadeldaken. Alle daken zijn voorzien van rode leipannen en bezitten op zandstenen platen rustende dakoverstekken. Het schilddak van de vleugel waarin de garage gelegen is sluit op een vloeiende manier aan op het dak van de noordvleugel van het hoofdgebouw. Op de nokeinden van de daken van de noord- en zuidvleugel van het hoofdgebouw bevinden zich hoge bakstenen schoorstenen. De grote dakvlakken worden op diverse plaatsen verlevendigd door dakkapellen met platte daken. Uitzonderingen vormen de boven de hoofdentree gelegen dakkapel met gebogen dak en een in het zuidelijk dakschild van de zuidvleugel gelegen dakkapel onder een schilddak met leipannen. Op de nok van de noordvleugel bevindt zich tevens een klein klokkentorentje met schalddak. Het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hoofdgebouw wordt aan de op de heide georiënteerde zuidzijde omgeven door een terras dat bekleed is met grote blokken gele Morley zandsteen. De kern van het huis bestaat uit een gewapend betonskelet. De buitengevels zijn opgetrokken op een plint van Etringer tufsteen uit rode handvorm baksteen gemetseld in Vlaams verband. De aan de binnenplaats grenzende gevels zijn uitgevoerd in gele handvorm baksteen verlevendigd door kalkstenen speklagen. Tevens bevindt zich hier in de torenachtige uitbouw van het trappenhuis een relief van Hildo Krop. De binnenplaats is belegd met keien. De goten van het gebouw zijn uitgevoerd in koper en voorzien van enige monogrammen. Ramen en deuren zijn overwegend uitgevoerd in brons. Alleen de garagedeuren zijn uitgevoerd in blank eikenhout. De ramen zijn veelal voorzien van glas in lood. Een uitzondering vormen twee forse puien in de achter(zuid)gevel die een zes of achtdeling bezitten en zo geconstrueerd zijn dat deze in de kelder kunnen schuiven waardoor het zowel vanuit de woonkamer als vanuit de eetkamer mogelijk is onbelemmerd het terras te betreden. De VOORGEVEL is asymmetrisch ingedeeld en bestaat uit de links gelegen gevel van het hoofdgebouw en de rechts hiervan gelegen vleugel met garage. De linker gevel bezit diverse vensters alsmede een opmerkelijke als zogenaamde bay-window uitgevoerde erker. Het rechts gelegen, van een tufstenen omlijsting voorziene, ingangsportiek heeft boven het portiek een reliëf van Han Richters bestaande uit een vrouwenfiguur met herten. De entree heeft aan weerszijden een lantaarn en is voorzien van een dubbele in brons en glas uitgevoerde deur. De vleugel waarin de garage is gelegen bezit enkele vensters alsmede twee dubbele in eikenhout uitgevoerde garagedeuren. De LINKER ZIJGEVEL bestaat hoofdzakelijk uit de zijgevels van de noord- en zuidvleugel waartussen zich de aanzet van een tuinmuur bevindt. De linker gevelhelft bezit een door middel van een aantal treden te bereiken portiek met deur een bay-window. Op de verdieping bevindt zich links een smeedijzeren balkon met verdiept gelegen balkondeuren en rechts een klein hoog geplaatst venster. De rechter gevelhelft bezit onder meer een verdiept gelegen deur naar de bijkeuken, een trap naar de kelder en enige vensters. Tegen de tuinmuur zijn een aantal van eikenhouten deuren voorziene kasten geplaatst. De ACHTERGEVEL van het hoofdgebouw heeft zowel links als rechts een pui die in de kelder kan schuiven. In het midden bevindt zich een loggia met vensters en een deur. De RECHTER ZIJGEVEL van het hoofdgebouw heeft links een breed venster waarop een loggia aansluit met twee deuren en een venster. Rechts hiervan bevindt zich een breed venster met een enkelruits raam. De verdieping is voorzien van twee vensters. De gevel van de vleugel met garage bezit diverse venster alsmede een doorgang met stootpalen. Het INTERIEUR van het landhuis is vrijwel gaaf bewaard gebleven en bijzonder rijk en in kostbare materialen naar ontwerp van Eschauzier uitgevoerd. Het interieur van het landhuis kan als een der best bewaarde en belangrijkste woonhuisinterieurs van Eschauzier worden beschouwd. Zo bezit de vestibule een vloer met marmerintarsia uitgevoerd naar ontwerp van Nel Klaassen, is de gang naar de woonkamer voorzien van een zandstenen gewelf en zijn de vloeren van diverse kamers voorzien van parketvloeren. De woonkamer bezit een forse schouw waarvan de boezem voorzien is van een relief van de hand van Han Richters voorstellende St. Joris en de draak. Tussen woon- en eetkamer bevinden zich met wit leer beklede schuifdeuren. De verbindingsruimtes zijn voorzien van glas-in-lood naar ontwerp van Erna van Osselen. Verder is het huis onder meer voorzien van balustrades in smeedwerk en een keukeninrichting uit de bouwtijd.

Waardering

LANDHUIS, behorende tot de historische buitenplaats 'Noorderheide' in de jaren 1938-1941 gebouwd onder invloed van het Traditionalisme in opdracht van D.G. van BEUNINGEN naar een ontwerp van ir. F.A. ESCHAUZIER

-\tVan architectuurhistorische waarde als een goed voorbeeld van een groot en bijzonder rijk uitgevoerd traditionalistisch landhuis uit de dertiger jaren van deze eeuw. Het landhuis verwijst op de origineel verwerkte invloeden van de uit Engeland afkomstige plattgerondvormen als het north-corridorplan, werk van de Engelse architect Edwin Lutyens, de Oostenrijkse architect Oskar Strnad en de contemporaine Scandinavische architectuur. Het ontwerp van de het landhuis valt op door de hoogwaardige esthetische

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kwaliteiten van de ontwerpen die onder meer tot uitdrukking komen in de fraaie en zorgvuldige detaillering en het kostbare materiaalgebruik zoals de toepassing van tufsteen, zandsteen en brons. Het landhuis is bijzonder gaaf bewaard gebleven en bezit een rijk uitgevoerd interieur. Zo heeft het pand onder andere nog diverse fraaie schoorsteenmantels waarvan een voorzien is van sculptuur van de beeldhouwer H. Richters. Verder is er onder meer sprake van een vloer in de vestibule met marmerintarsia en parketvloeren. Het landhuis tevens van belang voor het oeuvre van Eschauzier als belangrijkste door hem ontworpen landhuis.

- \tVan stedenbouwkundige waarde vanwege de situering in een landschappelijk bijzondere fraai bos- en heidegebied ten oosten van de Elspeterbosweg tussen Vierhouten en Elspeet en als hoofdobject van de historische buitenplaats 'Noorderheide'.

- \tVan cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een voor de gemeente Nunspeet kenmerkende sociaal-maatschappelijke ontwikkeling tussen 1850 en 1940, namelijk de (tijdelijke) vestiging van (nieuwe) welgestelden in fraaie landelijke gebieden: in casu de aanleg van een buitenverblijf in het geaccidenteerde, bos- en heide rijke gebied van de noordelijke Veluwezoom. Het landhuis bezit typologisch bewaarde als bijzonder voorbeeld van dit woningtype uit het Interbellum.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis